

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д-р Добромир Димитров Димитров, д.м.
катедра „Пропедевтика на хирургическите болести“
Факултет „Медицина“ на Медицински университет – Плевен

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "Доктор", ПН 7.1. „Медицина“, докторска програма „Обща хирургия“

Автор: Д-р Добромир Дин Нгуен

Форма на докторантурата: редовна форма на обучение

Катедра: „Пропедевтика на хирургически болести“, Факултет „Медицина“ на МУ – Плевен

Тема: Предоперативна оценка на пациенти с диабетно стъпало

Научни ръководители: Проф. д-р Сергей Димитров Илиев, д.м., МУ – Плевен
Доц. д-р Любомир Цветанов Бешев, д.м., МУ – Плевен

Дисертационният труд е представен за публична защита пред Научно жури, избрано със Заповед № 3612/25.11.2022 г. на Ректора на МУ – Плевен, за присъждане на образователна и научна степен "Доктор", област на висше образование: 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление: 7.1. „Медицина“, докторска програма „Обща хирургия“.

Актуалност: Диабетното стъпало е едно от водещите усложнения на захарния диабет. Поради тежкото протичане на заболяването, което не рядко завършва с трайна инвалидизация, в литературата съществува дискусия относно методите за диагностика на тези пациенти с оглед насочване на усилията към превенция на напредналите форми. Диабетът е заболяване, което в последните години придобива епидемичен характер. Въпреки мерките, които се взимат за ограничаването му неговата честота прогресивно се увеличава. Прогнозата по литературни данни е честотата на регистрираните пациенти с диабет във всички възрастови групи да нарасне до 4,4 % през 2030 г. Въпреки създаването на специализирани звена за лечение и въвеждането на стъпаловиден подход при

диагностиката и лечението на диабета все още липсват добре изградени и наложени системи за ранно откриване на рискови групи и насочване на усилията към превенция на заболяването. Същевременно с въвеждането на по-модерни методи за диагностика се повишава разбирането за патологичната верига, която води до развитието на тежките усложнения с последващи инвалидизация и смърт.

В България е налице тенденция към сериозно увеличаване на процента на страдащите от диабет, като един на всеки десет български граждани развива това заболяване.

Стойността на лечението на пациентите с диабетно стъпало е проблем в световен мащаб, поради огромната финансова тежест върху здравните системи.

Всичко това прави темата на дисертационния труд изключително актуална. Усилията за изграждане на консенсуси за диагностика и лечение на симптомо-комплекса „диабетното стъпало“ са ключът към намаляване на хирургичните усложнения на диабета, ампутациите и инвалидизацията на пациентите.

Разработката на д-р Нгуен внася нов акцент в предоперативната оценка и последващото поведение при тези пациенти. Дисертационният труд се явява ценен принос за българската хирургическа общност и основа за по-нататъшни проучвания.

Структура: Представеният труд е структуриран по правилата за изготвяне на дисертационен труд и е балансиран като съотношение между отделните раздели. Разработката е в обем от 123 стандартни страници, онагледена е с 42 фигури, 3 таблици и 3 приложения. Библиографската справка е представена на 11 страници и включва 137 източника, като 59 от тях са за последните 10 години. Един е на български език, останалите 136 са на латиница.

Литературният обзор, представен на 39 страници, е обстоен и задълбочен. Авторът акцентира върху нарастването на заболеваемостта от диабет в световен мащаб, като обръща внимание върху маркерите за контрол на заболяването и рисковите фактори водещи до ампутация при диабетно болните. Особено внимание се отделя на различните методики за диагностика на диабетната невропатия, ангиопатия и прогнозното им значение за развитието на диабетното стъпало. Представени са наличните към момента класификации на диабетното стъпало, като се отчита невъзможността за адекватна сравнимост на резултатите от терапията поради липса на единна общоприета класификация на невроисхемията. Д-р Нгуен анализира водещото значение на невропатията и исхемията за възникването на раневни процес и рисковите фактори за загуба на крайника. Дефинира необходимостта от разработване на система за амбулаторно изследване на пациентите с диабетно стъпало, както и на обособяване на рискови фактори и прогнозните критерии за развитието на „Диабетно стъпало“ в популация на диабетно болните в България.

Логично следствие от обзора е целта на дисертационния труд: да се определи зависимостта между различни лабораторни и образни показатели, изследвани преди първия епизод на оперативно лечение на пациенти с диабетно стъпало, и вероятността за протрахирано и усложнено протичане на заболяването, изразяващо се в повторни хоспитализации и големи ампутации за период от две години след първата хоспитализация.

Във връзка с поставената цел са формулирани коректно и точно 8 задачи. Проучването е проспективно моноцентрично. Пациентският колектив включва 69 пациента със симптомо-комплекса „диабетно стъпало“, лекувани в Първа хирургична клиника, Отделение по коло-проктология и гнойно-септична хирургия, в периода януари 2017 – декември 2019 г. Материалът и методите са описани на 3 страници.

Статистико-математическите методи за обработка на информацията са стандартните за подобен вид научен труд.

Резултатите от проучването обхващат 39 страници. Представени са дескриптивно, таблично и графично, което улеснява възприемането на информацията. Онагледени са с 42 фигури и 3 таблици.

Дискусията обхваща 21 страници. Дисертантът анализира собствените резултати и ги сравнява с резултатите от водещи проучвания по темата. Анализира ползата от въведения протокол за диагностика и лечение на пациенти с диабетно стъпало в Отделение по коло-проктология и гнойно-септична хирургия и предлага корекцията му.

Изводите са естествено следствие от резултатите и дискусията. Те са 6 и съответстват на поставените задачи.

Приносите са 7, с научен характер са 4 и 3 са с приложен характер.

Приемам всички приноси.

Препоръки: Нямам препоръки по отношение структурата и оформлението на дисертационния труд. По отношение на пациентския колектив бих препоръчал да се обхване по-голям контингент болни. В литературния обзор е препоръчително да се включат повече български автори.

Публикации: Във връзка с дисертацията си докторантът има публикувани 2 научни статии в български и чуждестранни списания, и е изнесъл две съобщения на научни форуми в България с данни от дисертационния си труд.

Заключение: Познавам дисертанта като студент и специализант по хирургия. Д-р Нгуен завършва медицина с отличие в Медицински университет – Плевен през 2014 година. Бил е демонстратор в дисекционния курс на катедра „Анатомия, хистология и ембриология“ за периода. Награден е за студент на годината на Медицински университет – Плевен за 2013 година. Има придобита специалност по Обща хирургия през 2020 година. Асистент е в катедра „Пропедевтика на хирургичните болести“ от 2015 година. Д-р Нгуен е изграден

лекар с опит в хирургичната практика в областта на лечението на хирургичните усложнения на диабета, в диагностиката и лечението на неоплазмите на дебелото и правото черво, в спешната хирургия, в миниинвазивната и роботизираната хирургия. Преподавател е на българоезични и англоезични студенти по Пропедевтика на хирургическите болести. Има публикации в български и международни списания, и участия в научни форуми в България и в чужбина.

Член е на Българското хирургическо дружество, владее английски език. Участвал е в обмен по програма Еразъм+ за обмен на университетски преподаватели в Медицински университет в град Познан, Полша. Д-р Добромир Нгуен е участвал в следните квалификационни курсове:

1. Курс по лапароскопска хирургия. МУ – Плевен;
2. Курс по лапароскопска хирургия IRCAD, Страсбург, Франция;
3. Курс по лапароскопска хирургия, Royal College of Surgery, Лондон;
4. Курс по онкологична хирургия на дебело черво, Любляна;
5. SLS курс по лапароскопска хирургия, Плевен.
6. Online курс за ампутации, Incision Academy, Холандия.

Предоставеният ми за рецензия дисертационен труд на д-р Добромир Дин Нгуен на тема „Предоперативна оценка на пациенти с диабетно стъпало“ отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен. Това е актуален, добре структуриран, планиран и реализиран научен труд.

Предвид гореизложеното, давам напълно убедено своята положителна оценка за дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на д-р Добромир Дин Нгуен образователната и научна степен "Доктор".

Дата: 01.03.2023 г.

Изготвил рецензията: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

Проф. д-р Добромир Димитров, д.м.